

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 10-09-34663 צמח נ' מדינת ישראל

בפני כב' השופט אמנון כהן

המערער מאיר צמח

נגד

המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

בפני ערעור על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה בירושלים (כב' השופט א' טננבוים) מיום 15.8.2010 שבו הורשע המערער בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום ונידון לפסילת רישיון נהיגה לתקופה של 13 חודשים, למאסר על תנאי ולקנס בסך 66,000 ₪.

בקליפת האגוז, נטען בערעור, כי בית המשפט קמא טעה כאשר הרשיע את המערער "תוך ידיעה שיפוטית ברורה כי לא הנאשם נהג ברכב, אלא מאן דהוא אחר ועל אף שהמתלוננת העידה בבית המשפט כי לא הנאשם-המערער בתיק זה נהג ברכב".

נגד המערער הוגש כתב אישום, לפיו ביום 27.11.2006, סמוך לשעה 20:30, נהג אדם שפרטיו לא ידועים למאשימה (להלן: "האלמוני") מכונית פרטית מסוג סקודה מס' 9471314 ונסע ברח' ישעיהו בירושלים לכיוון צומת רח' הנביאים, כאשר בצומת קיימת מערכת רמזורים תקינה.

בהמשך כתב האישום נטען, כי באותו מועד, היה המערער בעליו של הרכב ולפיכך הוא אחראי מכוח חזקת הבעלות.

בנוסף נטען, כי בהגיע האלמוני לצומת, הוא נהג ברשלנות, כאשר נכנס לצומת תוך שהוא חוצה את קו העצירה, כאשר ברמזור בכיוון נסיעתו דולק אור אדום ופגע במונית אשר נכנסה לצומת באור ירוק.

בהמשך כתב האישום נטען, כי לאחר ההתנגשות, המשיך האלמוני בנסיעתו, על אף שידע או היה עליו לדעת, כי בנסיבות המקרה, מבלי שהגיש עזרה מתאימה ומבלי שמסר פרטיו כנדרש, הוא פגע

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 10-09-34663 צמח נ' מדינת ישראל

1 בהולכת הרגל שחצתה את הכביש במעבר חציה מרומזר אחרי הצומת וכאשר ברמזור בכיוון חצייתה
2 דולק אור ירוק.

3
4 כאמור, עזב האלמוני את מקום התאונה, מבלי שהושיט עזרה למתלוננת.

5
6 בסעיף 6 לכתב האישום, צויין כי, רשלנות האלמוני התבטאה בכך, שנכנס לצומת כשהאור בכיוון
7 נסיעתו דולק אדום, לא נתן זכות קדימה לרכב המעורב ולהולכת רגל, ובכך גרם לתאונות דרכים
8 בהם נחבלו בגופם המתלונן והולכת רגל אשר נחבלה חבלה של ממש באופן שנגרם לה שבר בכתף
9 שמאל וכן חתכים שנתפרו וכלי הרכב המעורבים ניזוקו.

10
11 המערער הורשע בגרימת נזק לרכוש או לאדם, ברשלנות, באי ציות לאור אדום, בחבלה של ממש,
12 באחריות בעל הרכב ובעזיבת מקום התאונה ואי הושטת עזרה – כל הסעיפים בניגוד לפקודת
13 התעבורה ולתקנות התעבורה.

14
15 המערער, באמצעות בא כוחו, כפר בכתב האישום וביקש לקבוע את התיק להוכחות.

16
17 ביום 13.10.2009, החלה להעיד הולכת הרגל, ממך יעל, ומיד בפתח עדותה הודיעה, כי המערער אינו
18 מתאים לתיאור של הנוהג ברכב וכי ציינה בהודעתה במשטרה "שזה היה בן אדם שחרחר".

19
20 באותו שלב, הודיע ב"כ המערער, כי הוא מודה בעובדות המופיעות בכתב האישום, וטען, שלמרות
21 זאת, מבחינה משפטית, לא ניתן לבסס את אשמתו של המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

22
23 הצדדים הגישו סיכומים בכתב ובסופו של יום, כאמור, הרשיע בית המשפט את המערער וגזר את
24 דינו.

25
26 ייאמר מיד, פסק דינו של בית המשפט לתעבורה הינו מלאכת מחשבת הראויה לשבח ולהערכה.

27
28 כב' השופט א' טננבוים ניתח כהלכה את לשון סעיף 27 לפקודת התעבורה ואת ההיגיון שעומד
29 מאחורי סעיף זה. בנוסף, ניתח השופט פסיקה עניפה והגיע למסקנה חד משמעית, לפיה חזקת
30 הבעלות באה לעולם במטרה שלא להשאיר שטחי הפקר בצילם יוכלו לחסות בעל הרכב או הנוהג בו
31 וקבע, כי חזקה זו יוצאת דופן, אך יש היגיון רב בצידה.

32
33 למען הסדר הטוב, מן הראוי להביא את סעיף 27 לפקודת התעבורה ככתבו וכלשונו:

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 10-09-34663 צמח נ' מדינת ישראל

1 (א) "נעשתה עבירת תעבורה ברכב, רואים את בעל הרכב כאילו הוא נהג ברכב
2 אותה שעה, או כאילו העמידו או החנה אותו במקום שהעמדנו או חנייתו אסורה
3 על פי חיקוק, לפי העניין, זולת אם הוכיח מי נהג ברכב, העמידו או החנהו כאמור,
4 או אם הוכיח למי מסר את החזקה ברכב (להלן – המחזיק) או הוכח כי הרכב
5 נלקח ממנו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו".

6 (ב) הוכיח בעל הרכב למי מסר את החזקה ברכב, תחול החזקה האמורה בסעיף קטן (א)
7 על המחזיק .

8 (ג) הוכיח המחזיק כי מסר את החזקה ברכב לאדם אחר, תחול החזקה האמורה בסעיף
9 קטן (א) על אותו אדם".

10
11 ענינו הרואות, לשון הסעיף ברורה וחד משמעית, אין זה מספיק שהנאשם יוכיח שלא הוא שנהג
12 ברכב, אלא עליו להוכיח באופן פוזיטיבי מי נהג ברכב, או למי מסר את החזקה ברכב, או להוכיח
13 שהרכב נלקח ממנו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו.

14
15 המערער בחר שלא להעיד ולא מסר גרסה וסבר, כי כתוצאה מכך, ינוקו הוא ו/או הנהג שנהג ברכב
16 וגרם לתאונה. לכך, לא יכול בית המשפט ליתן יד שכן, תוצאה כזו עלולה לגרום למצב בלתי נסבל
17 לפיו שני חוטאים יצאו נשכרים.

18
19 המערער בחר לנהל את התיק בחוסר תום לב ובכך נטל על עצמו סיכון מחושב. עקרון תום הלב
20 אמור לחול לא רק על דיני החוזים אלא גם על המשפט הפלילי.

21
22 כידוע, כאשר נהג מסרב ליתן בדיקת נשיפה, מניח בית המשפט, כי סירובו נובע מהעובדה כי נהג
23 בשכרות, ולא בשכרות סתם, אלא כי מדובר בשכרות גבוהה אותה מבקש הנהג להסתיר. בהתאם
24 לכך, גם רמת הענישה במקרה של נהג המסרב ליתן בדיקה, עלולה להיות חמורה יותר מעונש
25 הפסילה המינימאלי (שתי שנות פסילה) הקבוע בחוק.

26
27 גם במקרה דנן, יש להניח, כי המערער יודע גם יודע מי נהג ברכב, אך הוא מסרב למסור את פרטיו
28 ועל כן, יש לצאת מן ההנחה, כי עונשו של אותו נהג אלמוני היה יכול להיות חמור (כגון: נהג שנהג
29 תחת פסילה, או נהג שנהג בשכרות, או נהג שעונש מאסר על תנאי תלוי ועומד נגדו).

30
31 מכל מקום, מקובלת עלי עמדת בית המשפט קמא, לפיה יש ליתן פירוש מרחיב לחזקה הקבועה
32 בסעיף 227 לפקודת התעבורה באופן שתחול על כל עבירות התעבורה לסוגיהן ולמיניהן.

33
34 צורכי החברה היום הינם מלחמה בלתי פושרת בתאונות הדרכים ובעברייני התנועה, המסכנים את
35 הציבור מדי יום ומדי שעה ואל לו לבית המשפט, לאפשר התמכחויות והתחמקויות מאימת הדין.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 10-09-34663 צמח נ' מדינת ישראל

1
2 בספרו של פרופ' אהרון ברק, פרשנות תכליתית במשפט נאמר, כי יש לשאול את השאלה מה
3 החברה צריכה ובהמשך נאמר:

4 "לא את ערכיו הסובייקטיביים מטיל השופט על החברה בה הוא פועל. עליו
5 לאזן בין האינטרסים השונים על פי מה שנראה לו כצורכי החברה בא הוא
6 חז. עליו להפעיל את שיקול דעתו, על פי מה שנראה לו, לפי מיטב הכרתו
7 האובייקטיבית כמשקף את צורכי החברה" (שם, עמ' 214).

8
9
10 בעניין אחר, קבע כב' הנשיא (כתוארו אז) השופט ברק בע"פ 3027/90 מודיעין בינוי ופיתוח בע"מ נ'
11 מדינת ישראל (פד"י מה(4) 364 בעמ' 389):

12
13 "הרעיון העומד בבסיסה של האחריות המוטלת על בעליו של רכב היא "כי
14 הבעלים אמור לדעת מי נהג ברכב הלכה למעשה וכי בכוחו לשמור רישומים
15 ראויים בעניין זה. כאשר הרכב הוא בבעלותו של בן אדם בשר ודם, שזה רכבו
16 היחיד, קיימת הנחה עובדתית חזקה שהוא עצמו – או אחר ברשותו – נוהג
17 ברכב (ראה ע"א 20/64 בעמ' 435; ע"א 259/63 בעמ' 666). כאשר לבעל הרכב
18 מספר ניכר של כלי רכב, יש הנחה, כי בעל הרכב יודע מיהו הנוהג וצריך לדעת
19 לזהותו (ראה ע"א 31/85 בעמ' 86). עליו לשמור על זהות הנוהג, ואם הוא נמנע
20 מכך, רואים אותו עצמו כאילו נהג ברכב. אחריות זו היא אחריות פלילית –
21 אישית מוחלטת. היא אישית, שכן הבעלים נמצא אחראי בגין מחדליו באי
22 ידיעה על דבר זהותו של הנוהג ובאי שמירת רישומים בעניין זה... אכן, עניין
23 לנו באחריות פלילית אישית, בעלת אופי מוחלט. האחריות היא מוחלטת, שכן
24 הבעלים האחראי בגין עבירה שנעברה ברכב למרות שהוא עצמו לא נהג ברכב".

25
26 לא למותר לציין, כי במקרה דנן, למערער היה כלי רכב אחד בלבד ולא רק שהיה עליו לדעת מי
27 נהג ברכב, אלא שהוא ידע גם ידע מי נהג ברכב.

28
29 אין לי אלא לחזור ולשבח את פסק דינו של בית המשפט קמא, אשר הגיע לתוצאה נכונה
30 ומאוזנת.

31
32 הוא הדין, לעניין העונש.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 10-09-34663 צמח נ' מדינת ישראל

1 אומנם, לכאורה, נראה, כי מדובר בקנס חריג בגובהו (66,000 ₪), אך נימוקיו של בית משפט
2 קמא גם לעניין זה, מקובלים עלי ובמיוחד המילים כי "גזירת קנס על הנאשם, יכול ותחול
3 בעקיפין על הנהג אלמוני וכך יבוא על עונשו ולא נוסיף בכך".

4
5 גם עונש הפסילה והמאסר על תנאי אינם מצדיקים התערבות ערכאת ערעור.
6 המדיניות המשפטית הנכונה והרצויה מחייבת דחיית הערעור על שני חלקיו.

7
8 אשר על כן, אני דוחה את הערעור.

9
10 המזכירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

11
12 ניתן היום, ח' כסלו תשע"א, 15 נובמבר 2010, בהעדר הצדדים.

13

14 אמנון כהן, שופט
15
16
17
18
19